

*Грицун Юлія Миколаївна,
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри мистецьких дисциплін
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка,
член Національної спілки композиторів України, Україна*

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ВИКОНАВЦІВ У НІМЕЧЧИНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ДО ПРОБЛЕМИ ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ВИКЛАДАЧА-МУЗИКАНТА

Після повномасштабного вторгнення ворога на територію нашої країни багато діячів музичної культури – композиторів, виконавців, викладачів – виїхало за кордон. Усіх нас об'єднує спільна мета: активно популяризувати українську музику і привертати увагу громадськості до подій в Україні.

Перебуваючи зараз у Німеччині, я ознайомлюю слухачів із українським народним мелосом та творчістю наших митців. Беру участь у благодійних концертах як композиторка, піаністка, концертмейстерка та органістка: такі вечори регулярно організовують наші співвітчизники і збирають кошти на підтримку ЗСУ.

Першим таким заходом став концерт у місті Штерцхаузен, де ми нині проживаємо. Це концерт-лекція, у програмі якого прозвучали мої обробки українського фольклору для фортепіано, сучасна українська музика і власні композиції. Вела концерт моя сестра Тетяна Паскаль, яка вільно спілкується німецькою мовою і розповідала історію написання кожного твору. Вечір розпочався піснею «Ой у лузі червона калина», що є знаковим символом волелюбності та незалежності нашого народу.

Якщо перший концерт сприяв ознайомленню з українською музикою і мав історико-культурологічне спрямування, то другий концерт було присвячено Різдву. Він відбувся 27 листопада у перший день Адвенту (у Німеччині відзначають чотири тижні Адвенту (місяць до Різдва Христового)).

У програмі прозвучали твори зимової тематики: у першому відділенні репрезентовано музику українських композиторів, а в другому – різдвяні пісні України та Німеччини. Слухацька аудиторія поринула у чари українських різдвяних пісень, на тему яких я створила варіації та фантазії. Вельми цікавим виявилось співставлення двох музичних культур: прозвучав німецький різдвяний віночок, та окремо – український. Почувши рідні мотиви, всі присутні в залі заспівали хором. Публіці надзвичайно сподобалися українські різдвяні пісні. Не обійшлося і без сліз на очах українських біженців, які теж завітали на вечір. Певно, згадалися засніжені вулиці, щасливі усміхнені дітлахи з різдвяними клуночками і мирне українське небо без ворожих ракет.

У другому відділенні разом із донькою – Тетяною Невальонною, студенткою Національної музичної академії імені П.І. Чайковського, – ми зіграли твори «Вальс сніжинок» та «Святковий настрій» у чотири руки. Тетяна також виконала «Елегію» Миколи Лисенка та «Пісню» Левка Ревуцького. Твори настільки сподобалися німецьким музикантам, що вони взяли ці ноти для поповнення свого репертуару.

Окрім фортепіанних вечорів, метою яких є популяризація української музики, іншою сторінкою нашого творчого життя в Німеччині є благодійні концерти. Вони відбулися у Берліні і зібрані кошти також було передано нашій армії. Автор ідеї та режисер – Аліна Олицька, моя колишня студентка театрального факультету Харківського національного університету мистецтв імені П.І. Котляревського, нині професійна актриса театру та кіно. Виступи було підготовлено силами українських музикантів, які також тимчасово перебувають за кордоном. У програмі першого концерту прозвучала інструментальна, вокальна та хорова музика; другий вечір був більш камерним, із меншим складом виконавців. Я виконала фантазію «Чорнобривці» на тему пісні Володимира Верменича, яку створила саме для цього заходу [<http://chnpu.edu.ua/component/k2/item/3614-vystup-yulii-hrytsun-u-berlini>]. Також виступила як концертмейстер – акомпанувала солістці та дитячому хору.

Професія викладача музичних дисциплін, як і професійного композитора-виконавця, також вимагає постійного самовдосконалення. Саме в Німеччині мені випала нагода вдосконалити свою гру на органі. Ще в Україні я познайомилася із німецьким композитором, органістом і диригентом Ортвіном Беннінгофом. Митець присвячує власні твори Україні та українським виконавцям, підтримує дружні стосунки з нашою мистецькою елітою. Під час війни багато музикантів зі своїми сім'ями знайшли прихисток у його гостинному домі: влітку проживали шістнадцять українців, а тепер – семеро. Маєстро не тільки гостинно відчинив двері свого будинку для українських біженців – він постійно організовує в Німеччині благодійні концерти, кошти від яких перераховує на допомогу Збройним Силам.

На творчій зустрічі композитор запропонував мені виконати на органі декілька його творів. Це номери недільної меси для хору та інструментального ансамблю у складі органу, струнного квартету і флейти. Завдячуючи пастору Штерцхаузена, який люб'язно довірив мені церковний орган, та майстер-класам Ортвіна Беннінгофа, я продовжую вдосконалюватися у грі на цьому чудовому інструменті, щоб у майбутньому передати свої знання студентам.

Так мені випала нагода вдосконалюватися під орудою відомого сучасного композитора, який стояв за диригентським пультом, та отримати запрошення на виступи у майбутніх концертах. Нині я знаходжуся далеко від рідної землі, сумую, але усвідомлюю власну місію і призначення. Як композитор, виконавець і викладач, я бажаю й надалі популяризувати українську музику для слухачів різних країн.